

OFERTA SI EVOLUTIA TURISMULUI SI AGROTURISMULUI IN ZONA “VALEA IADULUI – JUDEȚUL BIHOR”

MARIA RUGE¹,
RAMONA-VASILICA BACTER²,
I. CHEREJI², Benedicla DROBOTĂ³

¹Colegiul Tehnic “Transilvania”, Oradea
e-mail : transilvania@rdsor.ro;

²Universitatea din Oradea,
ramonabacter@yahoo.com

³U.S.A.M.V. Iași
e-mail: bdrobot@yahoo.com

Bihor county subscribes itself in the category of counties that have an elevated touristic potential having, 16.8 % of the total surface of the Apuseni mountains. After ANTREC (2000) was founded, in 2001, in the mountain area of the Bihor County, in the ANTREC network there were only 4 clasified agrotouristic lodges in Remeți, Câmpeni, Fânațe and Băița towns.

In 2005. the number of touristic and agrotouristic lodges, associated with ANTREC, came up to 20, having a total capacity of 66 rooms, with 145 places, as in the 20 that were available in 2001. The number of the lodges grew but the accomodation offert is still low every lodge having only 7.2 places/lodge, thus the income is low and makes part of the marginal revenue.

A possibility of developing tourism and agrotourism in the area of our study is given by the geographical area where the lodges are situated near touristic spas, where the demand for accomodation of tourists is much higher compared to the offert, from where the possibilitie to have a high accomodation rate and at the same time, to increase the income.

The touristic and agrotouristic offer in the mountain area of Bihor County is rather varried and adresses to : 1. ethnographic elements and local traditional manifestation (traditionl occupations, traditional technique, folcloric manifestations); 2. historic and architecture monuments (castles, fortresses, archeological sites, churches, forts); 3. hidrotechnical constructions with touristic unction (dams and artificial lakes).

The mai touristic and agrotouristic attractions in the „Valea Iadului – Bihor County” area are the following : Leșu artificial lake, Iadolina waterfall, the water cave of Bulz, Fața Apei cave, the water cave from Valea Leșului and surroundings (Stâna de Vale, Meziad cave, Vântului cave, Vadu Crișului cave, Crișului gorges). Towards the end a study case is going to be presented at the Valea Izvorului agrotouristic lodge, Bihor County.

Key words : tourism, agrotourism, developing

MATERIAL ȘI METODĂ

Studiul s-a efectuat în zona montană a județului Bihor și a vizat aspecte privind oferta și evoluția turismului rural și agroturismul în zona Valea Iadului din județul Bihor. Studiul de caz s-a realizat la Peniunea agroturistică Valea Izvorului, județul Bihor.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Prin abordarea prezentării spațiului rural din zona Valea Iadului, autorii și-au propus să scoată în evidență bogăția elementelor naturale și antropice care pot fi atrase în circuitul turistic prin promovarea locurilor, oamenilor, obiceiurilor și tradițiilor locale.

Județul Bihor se înscrie în categoria județelor cu un potențial turistic ridicat, deținând 16,8 % din suprafața totală a Munților Apuseni. Filiala ANTREC din județul Bihor s-a constituit în anul 2000, ceea ce explică dezvoltarea lentă a agroturismului bihorean.

În anul 2001, în spațiul montan al județului Bihor existau doar patru pensiuni agroturistice clasificate în rețeaua ANTREC, situate în localitățile Remetei, Câmpani, Fânațe și Băița, fiind destul de mici, cu o capacitate de 20 locuri.

Începând cu anul 2003 se constată o accelerare a dezvoltării agroturismului, numărul pensiunilor ajungând la 20, din care 11 din rețeaua ANTREC.

Unele pensiuni au dotări modeste, s-au dezvoltat lent și au părăsit rețeaua formală din anumite motive: *și-au format o clientelă stabilă și fidelă; sunt nemulțumite față de sprijinul modest acordat de rețelele formale; se sustrag de la plata taxelor, impozitelor și diverselor controale*. În numeroase cazuri aderă la o rețea formală doar pentru a se lansa în această activitate și pentru a se clasifica mai ușor.

Majoritatea pensiunilor turistice și agroturistice din spațiul montan al județului Bihor sunt mici, cu o medie de 7,2 locuri/pensiune, ceea ce arată că această activitate turistică aduce doar venituri complementare proprietarilor.

Sunt puține pensiunile turistice care obțin venituri doar din această activitate. Aceste pensiuni sunt amplasate în proximitatea unor stațiuni turistice, unde cererea de găzduire este mai mare decât oferta. În aceste zone există mai mulți factori care contribuie la dezvoltarea agroturismului : *căi de acces modernizate; mai multe obiective naturale și antropice deosebite*.

În anul 2003, pensiunile agroturistice afiliate la ANTREC- filiala Bihor, se aflau amplasate în localitățile Remetea, Remetei, Șuncuiș, Stâna de Vale, Boga, Zece Hotare și Moțești (**tab. 1**).

Toate pensiunile ce aparțin ANTREC au un total de 39 de camere și 88 de locuri. Dintre cele 20 de pensiuni clasificate, 80 % au două margarete, iar 5 pensiuni sunt clasificate cu o margaretă. Pensiunile mici reprezintă 75 %.

Localitățile cu pensiuni turistice și agroturistice clasificate sunt situate în zone turistice consacrate (**tab.2**):

- pe Valea Iadei la: Remeți, Stâna de Vale, Coadă Lacului Leșu;
- în zona turistică Vadu Crișului – Șuncuiș la: Zece Hotare, Șuncuiș, Vadu Crișului;
- în Depresiunea Beiuș la: Băița, Câmpani, Remetea, Moțești .

Tabelul 1

Localitățile cu pensiuni agroturistice din rețeaua ANTREC-județul Bihor și capacitatea de cazare a acestora (2003)

Localitatea	Camere/locuri
Remetea	6/13
Remeți	5/12
Șuncuiș	5/10
Stâna de Vale	7/14
Boga	8/20
Zece Hotare	6/15
Moțești	2/4
Total	39/88

Sursa: Petrea Rodica – *Turism rural în Munții Apuseni, 2004*

Tabelul 2

Localități cu pensiuni turistice și agroturistice clasificate, județul Bihor, 2003

Localitatea	Nr. pensiuni	Camere/locuri
Băița	1	½
Câmpani	3	6/13
Coadă Lacului Leșu	3	10/20
Vadu Crișului	2	10/22
Remeți	1	5/12
Remetea	2	6/13
Șuncuiș	2	5/10
Stâna de Vale	1	7/14
Boga	1	8/20
Moțești	1	2/4
Zece Hotare	3	6/15
Total	20	66/145

Sursa: Petrea Rodica – *Turism rural în Munții Apuseni, 2004.*

În perioada 2005 – 2007, dezvoltarea turismului rural și a agroturismului în județul Bihor a cunoscut un ritm mai accelerat, cel puțin din punct de vedere al creșterii numărului de pensiuni (majoritatea afiliate la ANTREC).

Astfel, la începutul anului 2007 situația pensiunilor turistice în funcție de localizarea acestora era în număr de 148.

Resursele turistice antropice reprezintă o sumă de elemente cu funcție recreativă, create de om. Inițial, unele dintre aceste elemente nu aveau valențe turistice, dar le-au câștigat pe parcurs datorită vechimii, unicității, dimensiunii.

Resursele turistice antropice existente în cadrul zonelor montane și premontane ale județului Bihor sunt foarte variate și se pot clasifica astfel:

- elemente etnografice și manifestări tradiționale și locale: ocupații tradiționale, tehnici tradiționale, manifestări folclorice;
- monumente istorice și de arhitectură: castele, cetăți, vestigii arheologice, biserici, fortificații;
- construcții hidrotehnice cu funcție turistică: baraje și lacuri de acumulare.

Aceste tipuri de resurse antropice le-am identificat și prezentat pe următoarele zone: Depresiunea Beiușului, Munții Bihor - Vlădeasa și Valea Crișului Repede.

Cele mai semnificative elemente etnografice și manifestări tradiționale și locale se desfășoară în localitățile :

BOROD : - dansuri populare și teatru nescris;- obiceiuri: claca de tors, șezători, colindat de Crăciun cu „Steaua” , „Vi flaemul”, „Păpușile”, de Anul Nou se colindă cu „Sorcova”, de Bobotează se merge cu „Țuraleisa”;- Ziua Minerului, Ziua Cartofului.

BRATCA : - obiceiuri de nuntă, de Anul Nou-„Vergelul”, de Bobotează-„Chiraleisa”;- teatru nescris;- mori de apă la Bratca și Damiș;- ansamblu folcloric Brățcuța;- instrumentiști la vioară cu goarnă la Damiș.

BULZ : - mori cu apă la Munteni și Remeți, cea din Remeți fiind foarte veche, pusă în mișcare de o roată hidraulică cu cupe;- complex de industrie țărănească : la Bulz, la numărul 116, se află un complex de industrie țărănească compus dintr-o moară de apă, o piuă de bătut sumane și o vâltoare, toate trei acționate de apele văii Iadului.

Cadrul natural deosebit cu resurse turistice variate este completat de importante resurse de factură antropică între care se detașează Lacul de acumulare Leșu, localizat pe cursul mijlociu al Văii Iadului, în amonte de confluența cu Valea Leșului :

- lacul de acumulare Leșu; cascada Iadolina; peștera Bulz, peștera de la Fața Apei, peștera cu apă din Valea Iadului;- împrejurimi - Stâna de Vale; peștera Meziad; peștera Vântului; peștera Vadu Crișului; defileul Crișului Repede.

Lacul de acumulare Leșu, este situat pe Valea Iadului, iar din punct de vedere administrativ este localizat la limita estică a județului Bihor cu județul Cluj, pe teritoriul comunei Bulz și face parte integrantă din sistemul hidroenergetic Iad-Drăgan, reprezentând un punct turistic de atracție regională, care îmbină elementele turistice de natură antropică cu cele peisagistice naturale.

Constituiți predominant din roci magmatice, **Munții Vlădeasa** prezintă un relief cu forme masive, greoaie și pante mai reduse, interfluvii largi, netede. Se adaugă pe alocuri abrupturi impunătoare cu trene de grohotiș la poale, cu frecvente rupturi de pantă în albiile râurilor.

Cascada Iadolina este localizată în amonte de Lacul de acumulare Leșu, la aproximativ 10 km de acesta și reprezintă unul dintre sectoarele de praguri importante pe parcursul Văii Iadului, cu diferență de nivel de circa 15 m, element spectaculos din punct de vedere turistic, unic în zonă.

Peștera cu apă de la Bulz este situată în bazinul inferior al Văii Iadului și reprezintă în fapt exurgența apelor din Peștera – Ponor Săncuța și din depresiunea carstică Ponoare, ce alcătuiesc unul dintre cele mai impresionante sisteme carstice Munții Pădurea Craiului.

Peștera de la Fața Apei este așezată pe cursul mijlociu al Văii Iadului, în raza comunei Bulz, satul Remeți, la baza unui perete calcaros - Peretele Cornilor

Peștera cu apă din Valea Leșului este mai apropiată de Motelul Leșu, amplasat în apropierea barajului.

Peștera Vântului situată lângă Șuncuiuș, pe malul stâng al Crișului Repede, fiind cea mai lungă peșteră din România - peste 40 km, străbătută de un curs subteran de apă, cu bogate fenomene de coroziune datorită acestor caracteristici rare, este vestită și peste granițele țării.

Paradoxal situației atracțiilor turistice ale zonei Valea Iadului, unitățile de cazare care deservește activitatea de agroturism sunt slab dezvoltate.

Astfel, până în anul 1990 nu putem vorbi de servicii turistice și agroturistice oferite într-un mod organizat de către populația rurală a județului Bihor, acestea fiind prezente doar ocazional, în gospodăriile populației, rezumându-se în cele mai multe situații la oferirea serviciilor de cazare și servire a mesei, fără investiții destinate pregătirii spațiilor și respectării unor cerințe minimale.

În prezent, în satul Remeți din comuna Bulz există două pensiuni clasificate, ambele făcând parte din rețeaua ANTREC : *Valea Izvorului*, pensiune clasificată cu două margarete și pensiunea *Lucian*, care a fost clasificată cu trei margarete.

Odată cu afilierea pensiunilor la rețeaua ANTREC, au fost realizate investiții pentru a crește atât calitatea serviciilor principale (*cazare, alimentație*), cât și cele auxiliare (*odihnă și agrement*).

Prin urmare, cazarea se face în camere care corespund cerințelor minime pentru omologarea pensiunii, cu grupuri sanitare comune sau proprii, dotate cu mobilier și obiecte sanitare de calitate.

Servirea mesei are loc în bucătării, săli de mese și terase proprii sau comune, dotate cu mobilier, veselă și echipamente de pregătire și păstrare a alimentelor.

Pensiunile turistice și agroturistice pot oferi, de asemenea, servicii de agrement, de odihnă sau cultural-educative.

CONCLUZII

1. Oferta agroturistică este foarte diversificată datorită potențialului natural ridicat și bogăției componentei antropice, fapt ce determină crearea varietății atracțiilor turistice naturale și antropice.

2. Zona montană a Văii Iadului din județul Bihor prezintă un potențial turistic complex. Aici sunt îndeplinite toate condițiile necesare dezvoltării agroturismului: un cadru natural atrăgător și nepoluat, resurse turistice naturale și antropice numeroase și variate.

3. Elemente legate de amplasarea geografică, accesibilitate, valoarea turistică, calitatea dotărilor și a serviciilor oferite, varietatea activităților de recreere și divertisment posibile de practicat, fac din Pensiunea Valea Izvorului una dintre principalele destinații a Văii Iadului preferate de turiștii din regiune, de la nivel național sau internațional.

BIBLIOGRAFIE

1. Acatrinei, Marilena, 1999 – *Tendențe în dezvoltarea turismului rural*. În „Turismul rural românesc. Actualitate și perspectivă”. Editura Pan Europe, Iași.
2. Bran, Florina, Istrate, I., Manole, V., 1996 – *Agroturism și turism rural*. Editura Economică, București.
3. Chiran, A., Gîndu, Elena, Bacter, Ramona-Vasilica, Ruge, Maria, 2008 – *Marketing turistic*, Editura Universității din Oradea,
4. Ruge, Maria, Bacter, Ramona-Vasilica, Gîndu, Elena, Chiran, A., 2006 - *Aspecte privind oferta și promovarea turismului și agroturismului în zona „Valea Iadului”, județul Bihor*. Lucr. șt. U.S.A.M.V. Iași, vol. 49, seria Agronomie
5. Ruge, Maria, Bacter, Ramona-Vasilica, Bacter, C.F., Gîndu, Elena, Chiran, A., 2007 – *Caracteristici natural –geografice ale zonelor turistice și agroturistice din județul Bihor*. Lucr. șt. U.S.A.M.V. Iași, vol. 50, seria Zootehnie.
6. Ruge, Maria, Bacter, Ramona-Vasilica, Chereji, I., 2008 – *Turismul durabil și agroturismul în zona montană a județului Bihor*. Lucr. șt. U.S.A.M.V.B. Timișoara, seria I, vol. X (2) - Management agricol, Ed. Agroprint Timișoara.
7. Tacu, Al., Glăvan, V., Burciu, A., 2001 – *Turismul rural românesc. Potențial și valorificare*. Editura Pan Europe, Iași.
8. Ungureanu, D., 2005 – *Agroturismul – alternativă de dezvoltare a satului de munte*. În volumul *Turismul rural românesc. Actualitate și perspectiva*. Editura Performatica, Iași.
9. Vincze, Maria, 2000 – *Dezvoltarea regională – idei și practici*. Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
10. Stănescu, I., 2002 – *Potențial turistic românesc – Eldorado al viitorului*. Ed. Paco,, București.